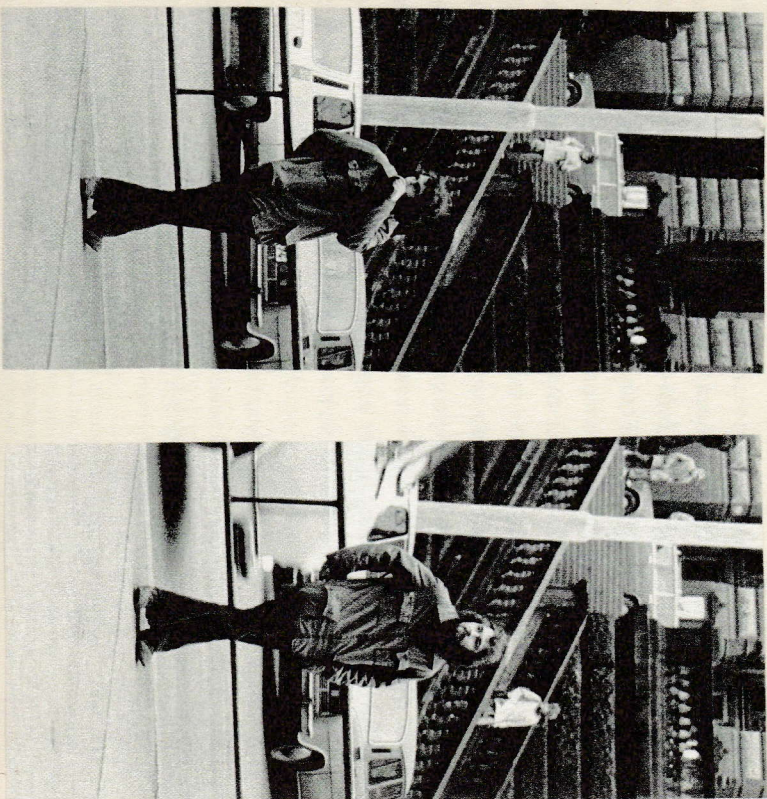

"DIVADLO"

listopad 1976
Praha, Václavské náměstí

Chová se přesně podle předem naplaného scénáře.
Cesta a pohyby jsou voleny tak, aby nikdo z kolemjdoucích
netušil, že sleduje "přestavění".

SKENOVÁNO PRO
STUDIJNÍ ÚČELY

0145

potřebujeme znát motivaci jejich vzniku a základy jejich jazyka. Jiří Kovanda svým způsobem dokumentace v žádném případě úmyslně neodkazoval k práci tehdejší státní policie, s největší pravděpodobností vůbec nevěděl, jak vypadají. Je ale zvláštní, jak dnes, kdy jsou archivy STB zveřejňovány, podobné či shodné prvky formují naše dnešní čtení umělcova díla. Vnímáme je nejen jako individuální umělecký projev, vzniklý z vnitřní potřeby tvůrce, ale i jako působivou metaforu osobního vzoru vůči totalitní době.

IV.

Jak již bylo zmíněno, umělci pracující v jiných politických režimech zkušenost s permanentním sledováním tajnou policií neměli. *Following Piece* neboli *Sledovací akce* byla jednou z prvních performancí amerického umělce Vity Acconciho. V roce 1969 si po celý měsíc náhodně zvolil osobu na ulici a tu poté sledoval tak dlouho, dokud nepřešla z veřejného do soukromého prostoru. Acconciho dílo dokumentují černobílé fotografie a textové popisy průběhu jednotlivých sledování. Snímky zachycují nejenom sledovaného, ale celý akt sledování včetně umělce v těsném závěsu za zvolenou osobou (základní dvojici tedy sledoval ještě třetí element – osoba akce dokumentující). Performance neměla otevřeně politický kontext ve smyslu kritiky fungování státního aparátu. Autor nechtěl vytvořit metaforu policejního či soukromého špiclování, daleko víc než zneužívání moci ho v pozici sledujícího zajímalo hledání hranice mezi veřejným a privátním a podřízení se cizím pohybům v městském prostoru. Acconci popisoval, že při *Sledovací akci* ztrácel povědomí o vlastní subjektivitě a stal se pouhým nástrojem předem vymyšleného schématu chování – bezmyšlenkovitě následoval zvolenou osobu tak dlouho, dokud to bylo možné.

Podobně k sledování přistoupila francouzská spisovatelka a umělkyně Sophie Calleová. Od roku 1978 sledovala náhodné lidi po ulicích Paříže a nenápadně je fotografovala. Snímky poté doplňovala subjektivními deníkovými záznamy. Podobně jako Acconci umělkyni šlo především o způsob, jak v paralyzujícím světě neomezených možností zvolit směr. „Zjistila jsem, že sledování cizích osob dalo mým procházkám směr. Říkala jsem si, že takto objevím místa a restaurace, které jsem neznala. Byl to způsob,